

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

NAMANGAN TO‘QIMACHILIK SANOATI INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”

Namangan to‘qimachilik sanoati
instituti rektori

Q.M. Xoliqov
2024 yil “28” 08.

**«TIKUV BUYUMLARINI ISHLAB CHIQRISH JARAYONLARI VA
NAZORATASOSLARI»**

FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	700 000	Muhandislik, ishlov berish va qurilish sohalari
Ta’lim sohasi:	720 000	Ishlab chiqarish va ishlov berish sohalari
Ta’lim yo‘nalishi:	60721200	Yengil sanoat buyumlari konstruktsiyasini ishlash va texnologiyasi (tikuv buyumlari), (sirtqi)

Namangan-2024

Fan/modul kodi TBICHJNA2.06		O'quv yili 2024-2025	Semestr 7	Kreditlar 4
Fan/modul turi Tanlov		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4
1	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Tikuv buyumlarini ishlab chiqarish jarayonlari va nazorat asoslari	18	102	120
2	I. Fanning mazmuni: Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarni yengil sanoat ommaviy ishlab chiqarish korxonalarida kiyimni loyihalash, bichish va tikish usullari, ustki va yengil kiyim tikish tenologiyasi asoslari va buyum sifatini nazorati bo'yicha yo'nalish profiliga mos bilimlar darajasi bilan ta'minlashdir. Fanning vazifasi – talabalarda ushbu fan bo'yicha olgan nazariy va amaliy bilimlarini kurs loyihasi va bitiruv ishlarini bajarish bilan real sharoitga qo'llash bo'yicha ko'nikmalar hosil qilish. II.Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari): II.I. Ma'ruza mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar 1-mavzu. “Tikuv buyumlarini ishlab chiqarish jarayonlari va nazorat asoslari” faning maqsad va mazmuni. «Tikuv buyumlarini ishlab chiqarish jarayonlari va nazorat asoslari» faninig maqsad va vazifalari boshqa fanlar bilan o'zaro aloqasi, fanning bilim sohasi va beradigan ko'nikmasi, moda yo'nalishiga mos eskizlar, ishchi hujjatlarni ishlab chiqish, nazorat ob'ekti, nazorat usulini tanlash, nazorat natijalari, tikuv laboratoriyasi. 2-mavzu. Kiyim xaqida umumiy malumot. Kiyim funksiyalari va ularga qo'yiladigan talablar. Kiyim, insonning ilk rivojlanish davri, daraxt barglari, poxollar, hayvon terilarini tanaga beldan bog'lab yurishgan, kostyum, ansambl, komplekt, garnitur, libos, garderob, model, iste'molchi va sanoat talablari, kiyimning funktsiyalari.			

3-mavzu. Kiyim tikishda qo'llaniladigan materiallar. Zamonaviy gazlama assortimenti va turlari.

Tikuvchilik materiallarining assortimenti, paxta va zig'ir tolali gazlamalar assortimenti, trikotaj matolar assortimenti, ipak va jun gazlamalar assortimenti.

"kompleks" yoki "to'plam", Mayin movut gazlamalar, ip gazlamalar, reps gazlamasi, Choyshabbop surplar, krep-jorjet, Batist, kostum, shim, palto, kurtka, plash.

4-mavzu. Kiyim tikishga gazlama xususiyatlarining ta'siri.*

Gazlama turining buyum bichimiga bog'liqligi, tikuvchilikda qo'llaniladigan iplar. Gazlamaning qalinligi, gazlamaning zichligi, pardoqlash jarayoni, g'altak iplar, iplar, GOST, pribor, qalinlik o'lchagich, bosish, tuk chiqarish.

5-mavzu. Kiyim shakli va konstruktiv xususiyatlar.*

Kiyimning shakliy xarakteristikalar, kiyimning konstruktiv xususiyatlari, kiyimning shakli muhim kompozitsion element, chiziqlari, bezaklari, ko'rinadigan choklari, gazlamaning turi uning sirti, rangi, shakllanish xususiyatlari, kiyimning to'kislik darajasi, kiyim shaklining ichki tuzilishi, odam figurasining plastik shakli.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quydagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Tikuv buyumlari assortimenti va uning klassifikatsiyasi. Buyumlarga qo'yiladigan talablar.

2. Texnik nazorat bo'limida texnika havfsizlik qoidalar. Gazlamalar turlari, xossalari va ularga qo'yilgan talablar. **;

3. Kiyimlarning vazifasiga ko'ra tasniflari. Mashina choklari: biriktiruvchi choklar, ziy choklar, bezak choklar. Tikuv buyumlarni sifat ko'rsatkichlari bo'yicha baxolash.

4. Kiyim shakli va konstruktiv xususiyatlari. "Odam – kiyim" sistemasi haqida tushuncha.

5. Razmer tipologiyasi. Qomat o'lchamlarini olish tipovoy qomatni aniqlash. Furnitura: tugma, ilgak, piston, "molniyali" tasmalar, tikuv iplari va ularning klassifikatsiyasi.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagog va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Tikuv buyumlari assortimentlari bilan tanishish va albom namuna tayyorlash.

2. "Odam –kiyim" sistemasi mavzusida taqdimot tayyorlash.

3. Yengil sanoat xom ashyolari va ularning turlari.

4. Tikuvchilik korxonalarida xom ashyoni qabul qilish tartibi.

5. Ishlab chiqarish jarayonida amalga oshiriladigan sifat nazorati tadbirlari.**

6. Buyumlarga qo'yiladigan talablar haqida taqdimot materiali tayyorlash.

7. Tikuvchilik korxonalarida texnika xavfsizligi qoidolari haqida ko'rgazmali material tayyorlash.

8. Zamonaviy tikuv mashinalari turlari haqida taqdimot slayd yaratish.

9. Kiyim detallarini biriktirish usullari albom namunasini tayyorlash

10. Sifatni baholash.**

11. Qomat o'lchamlarini olish usullari albom namunasini tayyorlash.

12. Bichuv sexining mashina va uskunalari

13. Ayollar ustki kiyimiga ishlov berish texnologik ketma-ketligini tuzish va albom namunasini tayyorlash.

14. Tayyorlov bo'limida texnik nazorat.

15. Sifat nazorati jadvallari va ularning talqini (Quality control charts and their interpretation).*

16. Pardoqlash bo'limlarida texnik nazorat tartibi.**

17. Bichish sexidagi texnologik jarayon va uni nazorat qilish tartibi.

18. Sifat nazorati jadvallari va ularning talqini (Quality control charts and their interpretation)*

19. Bolalar sarochkasiga ishlov berish texnologik ketma-ketligini tuzish va albom namunasini tayyorlash

20. Tikuv ishlarida o'lchash va nazorat qilish (Measurement and controls in sewing operation)*

21. Material sifatini tekshirish mashinalari.**

22. Erkaklar pidjagiga ishlov berish texnologik ketma-ketligini tuzish va albom namunasini tayyorlash.

23. Yengil sanoatda foydalaniladigan statik sinov uskunalari.

24. Yengil sanoatda foydalaniladigan dinamik sinov uskunalari.

25. Tikuv ishlarida o'lchash va nazorat qilish (Measurement and controls in sewing operation).*

26. Gazlamalarni sifat ko'rsatkichlarini tekshirish tartibi.

27. Erkaklar qishki bosh kiyimiga ishlov berish texnologik ketma-ketligini tuzish va albom namunasini tayyorlash.

28. Charm va uning sifat ko'rsatkichlarini aniqlash.

29. Bolalar sport uslubidagi kalta shimiga ishlov berish texnologik ketma-ketligini tuzish va albom namunasini tayyorlash.

	30.Kiyim mahsulotlarini qadoqlashda texnik nazorat tartibi.** Izox: * Indian Institute of Technology Delhi (IITD) 197 QS World University Rankings, ** Namangan shahar “IDEAL TEKSTIL ORZU” MCHJ korxonasi tavsiyasi asosida olingan Mustaqil o‘zlashtiriladigan mavzular bo‘yicha talabalar tomonidan referatlar tayorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
	V. Ta’lim natijalari (Kasbiy kompetensiyalar) Talaba bilishi kerak: - moda yo‘nalishiga mos eskizlar ishlab chiqish; - konstruktsiya qurish usulini va dastlabki ma’lumotlarni tanlash; - tikuv buyumlarini loyihalash va ishlov berish texnologiyasi haqida tasavvurga ega bo‘lish; - model eskizlarini ishlab chiqishni; - dastlabki ma’lumotlar asosida asos va model konstruksiyasini ishlab chiqishni; - ishchi hujjatlarni ishlab chiqishni; - kiyim nuqsonlarini aniqlash va ularni bartaraf qilishni; - tikuv buyumlarini biriktirish usullarini; - tikuv buyumlarini tayyorlash bo‘yicha konstruktorlik – texnik hujjatlarini ishlab chiqishni bilish va ulardan foydalana olish; - odam qomatidan o‘lchov olish; texnik hujjatlar bilan ishlash; - tikuv buyumlari konstruksiyasi va andozasi chizmalarini tayyorlash; - buyum bichish va tikish ko‘nikmalariga ega bo‘lish kerak.
	VI. Ta’lim texnologiyalari va metodlari: amaliy va laboratoriya mashg‘ulotlari; interfoal keys-stadilar; kichik guruhlarda ishlash; taqdimotlar qilish; jamo bo‘lib ishlash; vedio materiyallar tayyorlash; individual ishlash. mobil platforma; courselab; java script; autoplay.
	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarini to‘liq o‘zlashtirish, fan yuzasidan mustaqil fikrlay olish, mustaqil o‘zlashtiriladigan mavzular bo‘yicha talabalar tomonidan referatlar tayorlash va uni taqdimot qilish, nazorat turlari bo‘yicha berilgan topshiriqlarni o‘z vaqtida topshirish.

	Asosiy adabiyotlar 1. Kamilova X.X. Xamrayeva N.K. «Tikuv buyumlarini konstruksiyalash». Darslik. - T.: «Cho‘lpon», 2011 u. - 400 bet. 2. Samarxodjaev X.X. «Tikuv korxonalari uskunalari», O‘quv qo‘llanma.- T. «Uzbekiston» 2001 y.-127 bet. 3. Jabborova M.SH.«Tikuvchilik texnologiyasi». Darslik. T., «Uzbekiston». 1994-y.-414 bet. 4. N.N.Nabidjanova., M.A.Rizametova., D.X.Rayimberdiyeva., R.A.Ergasheva “Tikuv buyumlari texnologiyasi” o‘quv qo‘llanma. Namangan-2020 yil. 230 bet. 5. J.S.Ergashev., N.N.Nabidjanova., R.S.Hojimatov., D.Adilova “Trikotaj mahsulotlarini ishlab chiqarish texnologiyasi” o‘quv qo‘llanma. Toshkent-2013 yil. 220 bet. 6. J.S.Ergashev., N.N.Nabidjanova., N.B.Maqsudov N.B., “Tikuv buyumlari texnologiyasi” darslik. Namangan-2022 yil. 7. Rasulova M.K “Tikuv buyumlari texnologiyasi”. Darslik Toshkent-2018 yil. 227 bet. Qo‘shimcha adabiyotlar 1. A.T. Труханова «Технология женской и детской легкой одежды», Учебник. М., «Высшая школа»2005г.-416стр. Персхина Л.Ф. «Технология швейного производства» М. Легпромиздат. 1991 г (елек)-416стр. Axborat manbalari: http://ziyonet.uz http://title.uz http://www.textileclub.ru www.uzts.uz w.w.w. terrot.de www.sifat.uz w.w.w. mayer.com www.modnava.ru www.fashion.ru www.desian.com https://textile.iitd.ac.in.com
	Namangan to‘qimachilik sanoati instituti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.
	Fan/modul uchun ma’sullar: N.B.Maqsudov - Namangan to‘qimachilik sanoati instituti, “Yengil sanoat mahsulotlarini konstruksiyalash va texnologiyasi” kafedrası mudiri. A.A.Xojiyev - Namangan to‘qimachilik sanoati instituti, “Yengil sanoat mahsulotlarini konstruksiyalash va texnologiyasi” kafedrası professor v.b.

	B.B.Dadamirzayev – Namangan to‘qimachilik sanoati instituti, “Yengil sanoat mahsulotlarini konstruksiyalash va texnologiyasi” kafedrası assistenti. U.M Parpiyev - Namangan to‘qimachilik sanoati instituti “Yengil sanoat mahsulotlarini konstruksiyalash va texnologiyasi” kafedrası asisstanti.
	Taqrizchilar: Bobojanov X.T. - Namangan to‘qimachilik sanoati instituti, “To‘qimachilik mahsulotlari texnologiyasi” kafedrası prof., t.f.d Yunusov O.- “IDEAL TEKSTIL ORZU” MCHJ rahbari